

V E N D I M
Nr.441, datë 17.6.2001

**PËR RREGULLAT E DREJTIMIT NË VEPRIMTARINË E INVESTIMIT
NË LETRAT ME VLERË**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 44 të ligjit nr.8080, datë 1.3.1996 “Për letrat me vlerë”, ndryshuar me ligjet nr.8168, datë 5.12.1996 dhe nr.8745, datë 22.2.2001, me propozimin e Ministrit të Financave, Këshilli i Ministrave

V E N D O S I:

1.Në këtë vendim, përveç rasteve kur parashikohet ndryshe:

-”publikimi” nënkupton çdo formë njoftimi, qoftë kjo formë deklarate, broshure, fletë-palosjeje, reklame a lajmërimi, qarkoreje ose dokumentesh të tjera ose nëpërmjet paraqitjes së fotografive, filmave dhe videove, ose përmes transmetimeve në radio apo televizion, nëpërmjet kompjuterëve e materialeve të shtypura ose nëpërmjet shpërndarjes së regjistrimit ose në ndonjë formë tjetër;

-“klient” nënkupton personin për të cilin personi i licencuar vepron si agjent dhe për të cilin ai është i detyruar të tregojë kujdes, si dhe personin klient të mundshëm;

-“llogari e fshehtë”, nënkupton një llogari mbi të cilën një bankë ose një tregtar i licencuar ka të drejtë të veprojë për llogari të klientit, brenda kufijve të vendosur me marrëveshje ndërmjet palëve;
- “mita” ka të njëjtin kuptim si në “Kodin Penal të Republikës së Shqipërisë”.

2. Zbatueshmëria

1. Këto rregulla zbatohen për personat e licencuar në veprimtarinë e investimit në letra me vlerë.

2. Këto rregulla zbatohen, përgjithësisht, për të gjitha veprimtaritë e investimit në letrat me vlerë, me kusht që, kur një rregull zbatohet vetëm në rrethana të veçanta, ky rregull do të zbatohet për personin e licencuar, vetëm nëse këto rrethana kanë lidhje të qartë dhe ndikojnë dukshëm në ecurinë e veprimtarisë së investimit në letrat me vlerë, të ndërmarrë nga ky person i licencuar.

3. Deklarimi i pavarësisë dhe i paanësisë

Kur një person i licencuar këshillon një klient ose vepron për llogari të një klienti, ai:

1.nuk deklaron se është i pavarur ose i paaanshëm, nëse nuk është i tillë;

2.siguron se çdo deklaratë që bën për pavarësinë ose paanësinë e tij duhet të përfshijë ndonjë kufizim që mund të ekzistojë në secilën prej tyre.

4.Konflikti i interesave

Kur një person i licencuar ka interes material në një transaksion që ndërmerret për ose në lidhje me një klient ose ka hyrë në një marrëdhënie e cila shkakton konflikt interesash për këtë transaksion me vetëdije nuk duhet as të këshillojë dhe as të veprojë lidhur me këtë transaksion, përveç rasteve kur:

1.ia bën, ndershmërisht, të qartë klientit këtë interes material ose marrëdhënie;

2.ndërmerr të gjitha hapat e nevojshme për të siguruar se as interesi material dhe as marrëdhënia nuk do të dëmtojnë interesat e klientit.

5.Mitat dhe stimujt

Një person i licencuar ndërmerr të gjitha hapat e nevojshëm për të siguruar se as ai dhe as ndonjë prej të punësuarëve ose agjentëve të tij nuk ofron, lejon, kërkon ose pranon mitë a ndonjë stimul, i cili mund të sjellë konflikt me ndonjë detyrim që ai ka ndaj klientëve.

6.Komunikimi i qartë, i drejtë dhe i ndershëm

1.Një person i licencuar pranon një komunikim nga një person tjetër, është caktuar të vërë në lëvizje ofrimin e shërbimeve në veprimtarinë e investimit në letrat me vlerë, vetëm nëse ai tregon arsye bindëse që të bëjnë të besosh se komunikimi është i saktë, i kuptueshëm dhe orientues.

2. Një person i licencuar ndërmerr hapat e nevojshme për të siguruar se çdo kontratë, komunikim, njoftim ose informacion, me shkrim që ai i jep apo i dërgon klientëve, të cilëve iu ofron shërbime në veprimtarinë e investimit në letrat me vlerë, është paraqitur drejt dhe qartë.

7. Sqarimi i klientit për rrezikun.

Një person i licencuar:

- a) nuk i rekomandon klientit apo kryen një transaksion që ai e gjykon të arsyeshëm, me ose për të, nëse ai nuk ka marrë masat e duhura për t'i sqaruar klientit rreziqet që mbart transaksioni;
- b) nuk udhëzon në mënyrë të gabuar një klient për avantazhet apo disavantazhet e një transaksioni;
- c) nuk premtun të ardhura nëse të ardhura të tilla nuk janë garantuar me kontratë.

8. Informacioni për personin e licencuar

Një person i licencuar vë në dispozicion të klientit, të cilit i ofron shërbime në veprimtarinë e investimit në letrat me vlerë, të dhëna të mjaftueshme e informacion të saktë për identitetin dhe adresën e tij, si dhe të dhëna për identitetin dhe detyrën e përfaqësuesve të tij tregtarë, me qëllim mbajtjen e kontakteve me të.

9. Përfaqësuesit e personit të licencuar

1. Një person i licencuar duhet të jetë i sigurt, vazhdimisht, dhe mbi baza të arsyeshme, që çdo përfaqësues që ai cakton është i përshtatshëm të veprojë për të, në përputhje me detyrat e tij.

2. Personi i licencuar siguron, në mënyrë të arsyeshme dhe të vazhdueshme, se zotëron mjetet e nevojshme për të mbikëqyrur dhe detyruar zbatueshmërinë e standardeve të larta të etikës në veprimtarinë në letrat me vlerë, nga përfaqësuesit e tij.

10. Rastet kur kërkohet lidhja e kontratës me klientin

1. Një person i licencuar nuk i ofron ndonjë klienti shërbime në veprimtarinë e investimit në letrat me vlerë që kanë të bëjnë me:

- a) administrimin e fshehtë të një portofoli;
- b) ndonjë lloj tjetër veprimtarie të përcaktuar nga Komisioni, me përjashtim të rastit kur ekziston një marrëveshje me shkrim, e firmosur nga klienti dhe që i është dorëzuar personit të licencuar.

2. Komisioni, herë pas here, mund të përcaktojë procedura të veçanta për funksionimin e llogarive të fshehta dhe çdo person i licencuar duhet t'i zbatojë këto procedura ose të sigurojë se ato janë zbatuar.

11. Kontrata me Klientin

1. Kur një person i licencuar i ofron një klienti shërbime në investimin e letrave me vlerë, mbi baza të shkruara kontraktuale (qoftë sipas pikës 11 ose ndryshe), kontrata duhet të sqarojë me hollësi bazat mbi të cilat ofrohen këto shërbime.

2. Një gjykatë kompetente, nëse e gjykon të drejtë, vendos konstatimin ose shpalljen e pavlefshmërisë dhe korrigjimin e marrëveshjes së përmendur në pikën 1, por sidoqoftë, vendimi nuk mund të ketë efekte për transaksionet e filluara ose të zbatuara nga personi i licencuar për llogari të klientit.

12. Të drejtat e klientëve

1. Një personi të licencuar nuk i lejohet që, nëpërmjet një njoftimi ose kontrate me shkrim, të kufizojë ose të përjashtojë:

- a) një detyrë ose përgjegjësi ndaj një klienti, për sa kohë që kjo detyrë ose kjo përgjegjësi i takon me ligj apo përcaktohet nga rregullat e vendosura prej Komisionit;
- b) çdo detyrë për të kryer ndaj një klienti, të cilit personi i licencuar i detyrohet, me aftësi, kujdes dhe saktësi, shërbimet që i ofron në investimin në letrat me vlerë;
- c) çdo detyrim që i lind në rast mosrespektimi të shkronjës "b" të kësaj pike.

2. Çdo përjashtim ose kufizim i shprehur ose i nënkuptuar, i cili bie në kundërshtim me këtë dispozitë, është i pavlefshëm.

13. Përshtatshmëria

Personi i licencuar duhet të ndërmarrë të gjitha hapat e nevojshme për të siguruar se nuk do të ofrojë këshillim në veprimtarinë e investimit në letrat me vlerë dhe nuk do të ndikojë në kryerjen e një transaksioni, me ose për një klient, për sa kohë që ky këshillim apo ky transaksion vlerësohet i papërshtatshëm, për aq sa rezulton nga faktet që i paraqet klientit apo nga fakte të tjera, të rëndësishme për klientin e për të cilat personi i licencuar është ose duhet të jetë në dijeni.

14. Tarifat

1. Tarifat e vendosura nga personi i licencuar duhet të jenë të drejta në llojin e tyre ose të

arsyeshme nga pikpamja e shumës së tyre, duke pasur parasysh gjithë rrethanat përkatëse.

2. Përpara se një person i licencuar t'i ofrojë një klienti shërbime në veprimtarinë e investimit në letrat me vlerë, duhet të njoftojë për tarifat që kërkon për shërbimet që ofron, si dhe natyrën dhe shumën e çdo pagese tjetër që ai merr për këto shërbime.

15. Konfirmimi dhe informimi periodik

1. Kur një person i licencuar kryen blerjen ose shitjen e letrave me vlerë për një klient, ai duhet të sigurojë se klientit do t'i dërgohet, brenda 24 orëve, një formular me shkrim, që përmban hollësitë kryesore të transaksionit.

2. Kur një person i licencuar vepron si një drejtues investimesh për një klient, siguron se klientit i dërgohet, në periudha të përshtatshme kohe, një raport, i cili paraqet vlerën e portofolit ose të llogarisë, në fillim dhe në fund të periudhës, përbërjen e tij në fund dhe, në rastin e një portofoli ose llogarie të fshehtë, ndryshimet në përbërjen e tij, ndërmjet këtyre datave.

16. Përparësia e urdhrit të klientit

Një person i licencuar vepron për llogari të klientit dhe/ose për llogari të vet, me ndershmëri e në radhën e duhur.

17. Zbatimi në kohën e duhur

Kur një person i licencuar bie dakord apo vendos me gjykimin e vet të zbatojë një urdhër të klientit, ai duhet të zbatojë ose të përfundojë zbatimin e këtij urdhri sa më shpejt që të jetë e mundur sipas rrethanave.

18. Zbatimi më i favorshëm

Kur një person i licencuar kryen transaksione me ose për një klient duhet të ndërmarrë të gjitha hapat e nevojshëm për të gjetur dhe për të vepruar në kushtet më të përshtatshme për klientin.

19. Rregullimi dhe regjistrimi i shpejtë

Personi i licencuar duhet të sigurojë se transaksioni që ai zbaton rregullohet dhe regjistrohet menjëherë.

20. Rregullimi dhe regjistrimi i drejtë

Kur personi i licencuar ka zbatuar bashkërisht një urdhër për llogari të klientit, me një urdhër për llogari të tij ose me një urdhër për llogari të një klienti tjetër, atëherë në rregullimet dhe regjistrimet në vijim:

a) ai nuk duhet t'i japë përparësi, në mënyrë të padrejtë, vetes apo ndonjë personi tjetër për të cilin tregtoi;

b) kur nuk mund të plotësohen të gjitha urdhrat, ai duhet t'u japë përparësi urdhrave në lidhje me transaksionet për klientët.

21. Pritja e reagimit të klientit

Kur një person i licencuar ka si qëllim të publikojë për klientët një rakomandim, një studim ose analizë e cila ndikon në çmim nuk zbaton një transaksion për llogari të vet për investimin për të cilin bëhet fjalë apo investim tjetër që ka lidhje me të, derisa klientët, të cilëve u adresohet publikimi t'u jepet mundësia të reagojnë ndaj tij.

22. Transaksionet e shpeshta

Një person i licencuar tregton ose organizon një tregtim kur vepron për një klient ose nuk i këshillon një klienti të tregtojë, kur ky tregtim, në përputhje me rrethanat, mund të gjykohet si shumë i shpeshtë ose shumë i madh.

23. Mospërdorimi i të dhënave të brendshme

Një person i licencuar nuk duhet, që me vetëdije, të përfitojë ose të përpiqet të përfitojë, qoftë për veten e tij, ashtu edhe për llogari të një klienti apo pale të tretë, nëpërmjet të dhënave të brendshme që zotërohen prej çdo zyrtari, të punësuarit ose agjenti të tij apo të ndihmojë dikë tjetër me këto të dhëna, me qëllim nxitjeje fitimi.

24. Ruajtja e investimeve të klientit

Një person i licencuar, i cili ka nën ruajtje letrat me vlerë të klientit, që kanë të bëjnë me veprimtarinë e investimit në letrat me vlerë:

1. ruan ose organizon ruajtjen e çdo titulli ose dokumenti që evidenton titull për letrat me vlerë;

2. siguron se çdo letër me vlerë, që ai mban ose blen për një klient është regjistruar siç duhet në emër të tij ose me miratimin e klientit, në emër të një të autorizuarit të përshtatshëm.

25. Ankesat

Një person i licencuar vendos procedura të brendshme për të siguruar trajtimin e duhur të ankesave të klientëve, ku duhet të përcaktohen mënyra dhe afatet për të korrigjuar situatën.

26. Veprimi në përputhje me legjislacionin në fuqi

1. Personi i licencuar duhet të ndërmarrë të gjitha masat e nevojshme, përfshirë këtu vendosjen dhe zbatimin e procedurave, për të siguruar se:

a) zyrtarët, të punësuarit dhe përfaqësues të tjerë të tij janë në dijeni të detyrimeve që ata kanë ndaj dispozitave ligjore në fuqi dhe se ata veprojnë në mbështetje me këto dispozita;

b) regjistrohen dhe mbahen të dhëna të mjaftueshme për veprimtarinë e tij në letrat me vlerë dhe për zbatimin me përpikëri të dispozitave ligjore në fuqi.

2. Regjistrimet e mbajtura nga personi i licencuar, ashtu siç i kërkohen atij nga Komisioni, duhet të ruhen për një periudhë jo më pak se 6 vjet për t'u inspektuar nga persona të autorizuar nga Komisioni.

27. Mbikëqyrja

Personi i licencuar përcakton dhe zbaton procedura:

1. për mbikëqyrjen e secilit prej zyrtarëve, të punësuarëve të tij ose të përfaqësuesve të tjerë.

2. për të sigurur se asnjë prej këtyre këtyre personave nuk jep këshilla ose ofron shërbime të tilla, që janë jashtë përgjegjësisë së tij.

28. Ruajtja e sekretit të klientit

1. Të gjitha të dhënat që zotëron një person i licencuar për një klient janë konfidenciale dhe duhet të mbahen sekret prej tij.

2. Personi i licencuar mund të japë të dhëna për një klient, vetëm kur kjo i kërkohet nga Komisioni, nga një agjenci e pastrimit dhe e rregullimit të llogarive ose nga departamenti i mbikëqyrjes së tregut të licencuar të letrave me vlerë, anëtar i të cilit është ose kur urdhërohen nga një gjykatë e caktuar për të kryer një veprim të tillë.

29. Ndërprerja e veprimtarisë

Kur një person i licencuar vendos të tërhiqet nga veprimtaria e investimit në letrat me vlerë, ai

1. njofton menjëherë Komisionin dhe secilin prej klientëve të tij për këtë vendim;

2. e siguron Komisionin se çdo veprimtari e lënë pezull do të përfundojë ashtu siç duhet ose do t'i kalojë një personi tjetër, të licencuar.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI

Ilir Meta